

Oponentní posudek disertační práce

Studentka: **Ing. Lucie Marková**

Název práce: **Pojetí výuky makroekonomie na vysokých školách
s ekonomicky zaměřenými studijními programy**

Školitel: doc. Ing. Miloslav Rotport, CSc.

Oponent: doc. RNDr. Jaroslava Pavelková, CSc.

1 Stanovení cíle a jeho plnění

Ing. Lucie Marková předložila zajímavou disertační práci, která se zabývá pojetím výuky makroekonomie na vysokých školách s ekonomicky zaměřenými studijními obory. Už samotný název práce předpokládá, že jak autorka bude chtít splnit očekávání kladená na zvolenou problematiku, bude se muset vyrovnat s různými přístupy k otázkám využívání vhodných didaktických výukových forem a metod na základě poznání typologie osobnosti pro výuku nejprve v obecné rovině, a poté ji úspěšně přenést pro vzdělávání v předmětu makroekonomie pro studenty vzdělávající se v ekonomicky zaměřených oborech vysokých škol. O potřebnosti zabývat se zvoleným tématem není pochyb, a to tím spíše v současné době, kdy s narůstajícím počtem studentů vstupujících do terciálního vzdělávání se mění jejich struktura, často s menšími kognitivními dovednostmi a dobře rozvinutým abstraktním myšlením; snížen je i podíl studentů s nadprůměrnými intelektovými schopnostmi. Pokud chceme, aby studenti do škol nastoupili, zdárně studovali a studium úspěšně dokončili, je nutné studenty co nejlépe poznat, seznámit se blíže s jejich hledisky vnímání a zpracování informací pomocí jejich dominantní, pomocné, terciární i nejslabší funkce (možnosti, a výhody z jejich dobře rozvinutých psychických funkcí vyplývající a naopak, či jaké mají slabiny, apod.).

Právě ke zvýšení studijní úspěšnosti může pomoci učitelům využití vhodných didaktických výukových forem a metod. K jejich správné volbě autorka práce navrhuje a využívá typologii studentů, vytvořenou podle metodiky Isabel Briggs Myersové, známou pod zkratkou MBTI (*Myers-Briggs Type Indicator*). Z toho pohledu, patří předkládaná disertační práce k těm, jež svojí jedinečností vyvolají další diskuzi o možnosti využití vhodného pojetí vysokoškolské výuky makroekonomie na základě výše zmíněné typologie do vlastní výuky, a to nejen na VŠ ekonomického zaměření.

Cílem disertační práce bylo na základě studia odborné literatury charakterizovat jednotlivé skupiny studentů podle MBTI (charakterizovat zaměření osobnosti, způsob vnímání informací a jejich vyhodnocení, včetně charakteristiky studijního

vlivu). Na základě kvantitativního výzkumu na vybraných VŠ s ekonomicky zaměřenými obory zjistit dotazníkovou metodou (využit dotazník typologie MBTI) skladbu studentů z pohledu typologie osobnosti. Analýzou získaných dotazníkových šetření zjistit, zda existují rozdíly ve složení studijních skupin presenčního a kombinovaného studia, včetně rozdílů ve složení studijních skupin různých ekonomicky zaměřených studijních oborů. Přiřazením klasifikačních výsledků z předmětu makroekonomie k neanonymnímu vzorku studentů Soukromé vysoké školy ekonomických studií v Praze verifikovat úspěšnost jednotlivých typologických skupin se zohledněním pohlaví a formy studia, včetně doporučení pro oblast metodologie pro výuku předmětu makroekonomie, která se týká výuky jednotlivých osobnostních typů i skupiny jako celku. Oponent dospěl k názoru, že takto vymezené cíle byly beze zbytku naplněny.

2 Vhodnost použitých metod, metodologie

Autorka vychází z klasických metod (analýza primárních a sekundárních zdrojů, domácí a mezinárodní komparace, psychologické, ekonomické a statistické analýzy a syntézy, indukce, dedukce, aj.), které jsou pro daný typ práce plně adekvátní. Lze konstatovat, že autorka vědecké metody dovede správně vybrat a aplikovat. Nejen v předkládaném pojetí práce, ale zejména jejím obsahem se projevuje schopnost analyzovat jevy ve vzájemných souvislostech. Důsledné prvotní rozlišení mezi teorií a praxí, mezi prostředky a cíli a následná syntéza teorie a praxe, se projevuje v celé práci. Hodnotitel se domnívá, že autorka svojí kvalifikační prací prokázala schopnost konzistentního myšlení, implementovat je a propojit teorii s praxí, v tak náročné oblasti jako je využívání typologie studenta v pojetí výuky makroekonomie na VŠ s ekonomicky zaměřenými studijními programy.

3 Zhodnocení poznatkové základny

Práce má rozsah 249 stran, z kterých tvoří seznam použité literatury šest stran a je rozdělena do 7 kapitol, včetně závěru a příloh. Vychází na základě řešené problematiky z dostačujícího počtu aktuální literatury (63 titulů; v oboru sledování není dostatek odborné literatury v ČR). Disertace je monotematická s charakterem teoreticko-empirického díla. Autorka do práce zařadila pro názornost 43 grafů, včetně 23 příloh, které práci detailně na vysoké úrovni doplňují. Práce má úctyhodných 136 odkazů v textu. Jazyk je vědecký, stylistika vyhovující. Formální stránka práce nemá zásadní nedostatky; hodnota odborného obsahu a profesionálního přístupu k řešení dané problematiky je na vysoké úrovni. I přes většinová positiva si dovoluji uvést několik připomínek, které nesnižují úroveň práce, pouze upozorňují autorku na entity, kterých by bylo vhodné se příště v tvorbě odborného textu vyvarovat:

- Cizí výrazy je zvykem důsledně uvádět v odborném textu kurzívou
- Vědecká práce je zpravidla prezentována 1. osobou množného čísla, tzv. vědecký plurál (tedy v neosobní rovině, zamlčený podmět)
- V odborné práci není vhodné, a nedoporučuje se používat příslovce pocitů, např. velmi (str. 1, 2, 5, 7, 16, 23, 31, aj.)
- Není zvykem v odborném textu končit text několika po sobě následujícími tečkami

4 Vědecký přínos a originalita práce

Přínosem této disertační práce je souhrnné představení, návrhy a doporučení didaktických koncepcí (modelů), forem a metod (klasické, aktivizující, aj.) které je vhodné využívat na VŠ zaměřené na ekonomické vzdělávání z pohledu typologie osobnosti studenta. Jedinečným se jeví sestavení tabulek studijní úspěšnosti z pohledu čtyř základních dimenzí a temperamentů (podle publikace I. B. Myersové) a jejich srovnání se současnou populací studentů v ČR. Za přínosné je možné považovat zpřístupnění jednotlivých základních osobnostních typů (zaměření osobnosti, způsob vnímání, způsob zpracování, atd.), jejich zastoupení ve společnosti, následné teoretické i statistické vyhodnocení složení studijních skupin podle typologie MBTI na vybraných VŠ (doplněno přehlednými grafy), včetně porovnání studijních výsledků v předmětu makroekonomie z pohledu MBTI typologie osobnosti.

Plně souhlasím s autorkou, že není jednoduché při velkém počtu studentů (taktéž ve skupině) k nim přistupovat individuálně. I vytváření potřebného klimatu ve studijní skupině na základě odlišnosti osobnostních typů je často komplikované. Jako možné se jeví zaměření na pochopení potřeb, které mohou vyplynout z konkrétní dimenze osobnosti, či se zaměřit na rozdělení studentů podle základních typů temperamentu MBTI typologie a rozlišovat potřeby hráčů, strážců, idealistů a racionalistů. I když pro vlastní praktické použití by muselo být toto rozdělení zjednodušeno. Závěrem je možné konstatovat, že při individuálních edukačních činnostech by mohla učitelé a studentovi znalost konkrétní typologie osobnosti studenta pomoci.

V práci postrádám správné rozlišení a interpretaci pojmu pedagogika (společenská věda, která zkoumá podstatu, strukturu a zákonitosti výchovy a vzdělávání jako záměrné, cílevědomé a soustavné činnosti formující osobnost člověka v nejrůznějších sférách života společnosti) a didaktika (teorie vzdělávání, která se zabývá formami, postupy a cíli vyučování. Je součástí pedagogiky, zabývající se metodami a formami školního vyučování).

5 Aplikační přínosy pro praxi

Jedná se o práci, která je mimořádně aktuální. Její potřebnost je umocněna současnou tendencí ke zvyšování počtu vysokoškolských studentů a snahou o vytvoření tzv. znalostní ekonomiky, jež pomáhá k dalšímu rozvoji společnosti, a to nejen z pohledu udržitelného ekonomického růstu, ale i z hlediska sociální stability (vzdělaná početná skupina obyvatel). Je snadno využitelná samotnými učiteli pro správný výběr vhodné výukové metody, a to nejen na vzdělávacích institucích se zaměřením pro přípravu studentů s ekonomicky zaměřenými studijními obory. Poznání typologie osobnosti studenta a rozklíčování složení celé studijní skupiny je další z možností, jak přistupovat ke studentům individuálně.

6 Otázky pro autorku při obhajobě práce

V diskuzi při obhajobě by se autorka mohla vyjádřit k následujícím otázkám:

1. V tabulce č. 9 (str. 90) je uvedena hierarchie funkcí v MBTI typologii osobnosti. Je v ní rozlišeno, zda jsou funkce myšlení, cítění, smyslového a intuitivního vnímání extravertně, či introvertně orientované. Objasněte, jak se liší extravertní zaměření funkcí od introvertního?
2. Co je příčinou převahy tzv. strážců na VŠ ekonomického zaměření? Je studium ekonomicky zaměřených oborů pro tento typ osobnosti vhodný? Má autorka představu, jaké je složení studentů na školách s obdobným zaměřením na zahraničních univerzitách?

7 Doporučení

Doktorandka v souladu s cíli disertace vypracovala ucelený pohled na danou problematiku. Disertační práce tak splňuje potřebná kritéria. Bylo by vhodné, aby výsledky disertační práce byly publikovány v odborném tisku, či jinou vhodnou formou zpřístupněny odborné veřejnosti.

8 Závěr

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou zkušební komisí pro obhajobu disertačních prací.

doc. RNDr. Jaroslava Pavelková, CSc.
Fakulta sociálních věd UCM v Trnave
Bučianska ul. 4/A 917 01 Trnava
Slovenská republika

V Trnavě dne 7. června 2014